

Joprojām aktuāli: vidējās izpeļņas noteikšana un valsts atbalsta maksājumi Covid-19 krīzes skarto uzņēmumu darbiniekiem 2/21/21

Direktore nodokļu konsultāciju nodaļā,
personāla un organizāciju pārveides
pakalpojumu vadītāja Baltijā, PwC Latvija

Irēna Arbidāne

Vecākā konsultante nodokļu konsultāciju
nodaļā, PwC Latvija
Madara Hmeļevska

Tā kā dīkstāves pabalstu un atbalstu algu subsīdijai izmaksā darbiniekiem par laikposmu no 2020. gada 9. novembra līdz 2021. gada 30. jūnijam, šajā rakstā ir apkopoti svarīgākie aspekti, kas jāņem vērā algu grāmatvežiem, aprēķinot vidējo izpeļņu, ja darbinieks saņēmis maksājumus Covid-19 krīzes skarto uzņēmumu valsts atbalsta ietvaros. Līdz ar gada ienākumu deklarāciju iesniegšanu darbinieki parasti pievēršas sava ienākuma padzīlinātai izvērtēšanai un aktuāla klūst pareiza ienākuma noteikšana arī par pagātnes periodiem.

Vidējās izpeļņas definīcija

Saskaņā ar Darba likuma ("DL") 75. panta pirmo daļu visos gadījumos, kad darbiniekam saskaņā ar DL izmaksājama vidējā izpeļņa, tā aprēķināma par pēdējiem sešiem kalendāra mēnešiem no darba algas, no normatīvajos aktos, darba koplīgumā vai darba līgumā noteiktajām piemaksām un no prēmijām.

Šī definīcija ļauj izvērtēt, vai un kādā veidā valsts atbalsta maksājumi Covid-19 krīzes skarto uzņēmumu darbiniekiem (dīkstāves pabalsts un algu subsīdija) ietekmē šo darbinieku vidējās izpeļņas aprēķinu, piemēram, nosakot uzņēmuma izmaksājamo atvaļinājuma naudu.

Dīkstāves pabalsts

Dīkstāvē esošam darbiniekam dīkstāves pabalstu piešķir 70% apmērā no deklarētās mēneša vidējās bruto darba samaksas par laikposmu no 2020. gada 1. augusta līdz 31. oktobrim vai par tiem mēnešiem pēc 2020. gada 1. augusta, kuros darbinieks faktiski strādājis pie attiecīgā darba devēja. Tomēr pabalsta apmērs nevar būt mazāks par 500 euro vai lielāks par 1000 euro.

Dīkstāves pabalsts nav darba samaksas daļa, tādēļ uz šīm izmaksām neattiecas DL normas un nodokļus tām nepiemēro. Šo pabalstu neietver vidējās izpeļņas aprēķinā.

Tas nozīmē, ka dīkstāvē pavadīto laiku neizslēdz no perioda, par kuru tiek uzkrātas tiesības uz apmaksātu atvaļinājumu. Minētais pamatojams ar to, ka aprēķinot vidējo izpeļņu, tiek ņemts vērā nostrādāto stundu skaits, uzskatot, ka nostrādāto dienu kopskaitā neietilpst pārejošas darbnespējas dienas, atvaļinājuma dienas un dienas, kad darbinieks bijis attaisnotā prombūtnē, t.i., nav veicis darbu DL 74. panta pirmajā un sestajā daļā minētajos gadījumos. Tā kā dīkstāve ir attaisnota prombūtnē, attiecīgajā periodā darbiniekiem neatspoguļo darba algas saņemšanu.

Tātad, ja darbinieks vēlas doties apmaksātā atvaļinājumā pēc sešiem dīkstāvē pavadītiem mēnešiem, kad ir saņēmis valsts dīkstāves pabalstu, vidējās izpeļņas aprēķina vajadzībām tiks ņemta vērā sešu mēnešu perioda darba samaksa pirms dīkstāves pabalsta saņemšanas sākuma.

Algu subsīdija

Atšķirībā no dīkstāves pabalsta algu subsīdija ir valsts maksājums darba nēmējam ar mērķi daļēji segt darba devēja algotā darba izmaksas, tādējādi tai nav tiešas ietekmes uz vidējās izpeļņas aprēķinu. Atbalsts ir noteikts 50% apmērā no deklarētās mēneša vidējās bruto darba samaksas par laikposmu no 2020. gada 1. augusta līdz 31. oktobrim, bet ne vairāk kā 500 eiro kalendāra mēnesī.

Tas nozīmē, ka vidējās izpeļņas aprēķinā jāietver visa darba algas izmaka par nostrādāto periodu, neatskaitot darba devēja saņemto algu subsīdiju. Tātad algu subsīdija neietekmē algas nodokļu aprēķinu vai samaksu, jo to veic no pilnas darba nēmējam aprēķinātās samaksas.

Praktisks vidējās izpeļņas aprēķina piemērs

Izbeidzot sešus mēnešus ilgās darba attiecības ar Andri (no 2020. gada 1. novembra līdz 2021. gada 30. aprīlim), darba devējs plāno izmaksāt kompensāciju, kas vienāda ar viena mēneša vidējo izpeļņu, un uzkrāto atvaljinājumu. Pirms darba attiecību izbeigšanas Andris trīs mēnešus (februāris-aprīlis) bija dīkstāvē (darba devējs neveica darba algas izmaksu). Pirms tam trīs mēnešus (novembris-janvāris) Andris saņēma šādu samaksu:

Mēnesis	Nostrādāto stundu skaits	Pamatlga, EUR	Citi maksājumi, EUR
Novembris	174	1500	Piemaksa par virsstundām - 400
Decembris	160	1500	Prēmija - 500
Janvāris	160	2000	Pamatlgas samaksai saņemta subsīdija - 500

Aprēķinot vidējo izpeļņu stundā, nem vērā tikai faktiski nostrādāto laiku, t.i., pēdējos trīs mēnešus. Laiku, kad Andrim maksāts dīkstāves pabalsts, kalkulācijā neņem vērā.

Mēnesis	Nostrādātajām stundām atbilstošo dienu skaits	Samaksa	Stundas vidējā izpeļņa	Dienas vidējā izpeļņa	Mēneša vidējā izpeļņa
Novembris	21	1900	10,92		
Decembris	20	2000	12,50	5900 / 61 = 96,72 eiro	96,72 x (61 / 3) = 1966,64 eiro
Janvāris	20	2000	12,50		
KOPĀ	61	5900	11,94		